

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:
Ομήρου, «Ιλιάδα» Α 350-431

Τίτλος:
«Θέτιδα, η μητέρα θεά»

Συγγραφή: ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

Εφαρμογή: ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΥΜΑΡΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Θέτιδα, η μητέρα θεά

Εφαρμογή σεναρίου

Μαρία Τσούμαρη

Δημιουργία σεναρίου

Παναγιώτα - Κυριακή Μπιτζελέρη

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 5-12-2014 έως 19-12-2014

Σχολική μονάδα

Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Ευόσμου.

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ομήρου «Ιλιάδα» Α 350-431^α: «Η συνάντηση Αχιλλέα-Θέτιδας».

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

-

Χρονική διάρκεια

7 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

II. Εικονικός χώρος: Φάκελος του μαθήματος στο GoogleDrive.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του παρόντος σεναρίου χρειάζεται ο διδάσκων και οι μαθητές να είναι εξοικειωμένοι με την εργασία σε ομάδες, την πλοήγηση στο διαδίκτυο, την ανάρτηση υλικού σε ιστολόγιο, αλλά και με τη χρήση λογισμικού παρουσίασης, επεξεργασίας κειμένου και κατασκευής ψηφιακών χαρτών. Το σενάριο προβλέπει την χρήση ιστολογίου το οποίο ο διδάσκων πρέπει να δημιουργήσει για το συγκεκριμένο μάθημα, και στο οποίο θα έχει αναρτήσει τα Φύλλα Εργασίας των ομάδων. Ωστόσο, στην παρούσα εφαρμογή προκρίθηκε η χρήση του συνεργατικού περιβάλλοντος του GoogleDrive, που επιτρέπει την ασύγχρονη συνεργασία σε όλη τη διάρκεια του σεναρίου. Είναι απαραίτητο, επίσης, να έχει προηγηθεί μια πρώτη ανάγνωση του κειμένου από τον καθηγητή και να τεθούν προφορικά στην ολομέλεια ορισμένες απλές ερωτήσεις κατανόησης (ποιος μιλά, τι λέει, σε ποιον απευθύνεται;), ώστε να εξασφαλιστεί όσο γίνεται ότι οι μαθητές έχουν κατανοήσει το περιεχόμενο των λόγων του Αχιλλέα και της Θέτιδας. Τέλος, το σχολείο θα πρέπει να διαθέτει εργαστήριο πληροφορικής με υπολογιστές συνδεδεμένους στο διαδίκτυο και κεντρική οθόνη προβολής. Εφόσον, οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες, στην παρούσα εφαρμογή χρησιμοποιήθηκαν φορητοί υπολογιστές.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Παναγιώτα - Κυριακή Μπιτζελέρη: «Θέτιδα, η μητέρα θεά», Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση), Ομηρικά Έπη, «Ιλιάδα», Β΄ Γυμνασίου, 2014.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το σενάριο αντλεί

-

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές εμβαθύνουν σε ζητήματα θεολογίας των ομηρικών επών και συγκεκριμένα ασχολούνται με το θεϊκό ανθρωπομορφισμό και τη σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στους θεούς και τους θνητούς. Οι μαθητές αποδελτιώνουν λέξεις/ φράσεις που υποδηλώνουν θεϊκές και ανθρώπινες ιδιότητες, δημιουργούν ψηφιακούς νοητικούς χάρτες, συζητούν και διαμορφώνουν τα δικά τους συμπεράσματα. Σταχυολογούν αντίστοιχα παραδείγματα από τη λογοτεχνία και τη μυθολογία και τα επεξεργάζονται κριτικά εντοπίζοντας ομοιότητες και διαφορές στη στάση, τη συμπεριφορά, τα κίνητρα των θεών και των ανθρώπων. Στο τελικό στάδιο, οι μαθητές καλούνται να συντάξουν δύο επιστολές με τον ίδιο αποδέκτη (Αχιλλέα) αλλά με διαφορετικό αποστολέα (Θέτιδα - θνητή μητέρα /Θέτιδα - θεά). Στόχος είναι να καλλιεργηθεί η ενσυναίσθηση των μαθητών, αλλά και να προβληματιστούν σε θέματα που αφορούν την αντικειμενικότητα, τη δικαιοσύνη και το κατά πόσον αυτά συμβαδίζουν με τη μητρότητα, προκειμένου να κρίνουν εν τέλει τη στάση της Θέτιδας. Σε όλη τη διάρκεια του σεναρίου οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες και αξιοποιούν ψηφιακές πηγές, συγκροτούν το δικό τους υλικό/ άποψη, την παρουσιάζουν/συζητούν στην ολομέλεια, την εμπλουτίζουν/ ανασκευάζουν και παράγουν νεοελληνικό λόγο.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το παρόν σενάριο αξιοποιεί τις ΤΠΕ με στόχο οι μαθητές να λειτουργήσουν ως ενεργά υποκείμενα, αναζητώντας την πληροφορία, αποκτώντας προσωπική άποψη και δημιουργώντας το δικό τους υλικό. Ο δάσκαλος βρίσκεται πάντα στο πλευρό τους ως καθοδηγητής και συνεργάτης. Οι ταυτότητες μαθητών αλλά και διδάσκοντος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

εκφράζονται, εξελίσσονται και εξελίσσονται, μέσω των συγκρίσεων, των κρίσεων, των αντεπιχειρημάτων και του εποικοδομητικού διαλόγου. Επιπλέον, σε όλη τη διάρκεια του σεναρίου η τάξη μετατρέπεται σε δημιουργικό εργαστήριο, όπου οι μαθητές συνεργάζονται επί ίσοις όροις και διεκπεραιώνουν με υπευθυνότητα τις αποστολές τους. Δίνεται έμφαση τόσο στις κοινωνικές όσο και στις γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών, ενώ παράλληλα επιδιώκεται να καλλιεργηθεί στους μελλοντικούς πολίτες η ευαισθησία και η ενσυναίσθηση σε θέματα που άπτονται των ανθρώπινων σχέσεων, αλλά και να προβληματιστούν για θέματα ηθικής, δικαίου και αμεροληψίας.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να εμβαθύνουν στο θέμα του ανθρωπομορφισμού στον αρχαίο ελληνικό κόσμο.
- Να κατανοήσουν τη σχέση ανθρώπων - θεών στον αρχαίο ελληνικό κόσμο.
- Να συζητήσουν για τον μητρικό ρόλο και τη σχέση που αναπτύσσει η μητέρα με το παιδί της.
- Να προβληματιστούν για θέματα δικαίου και αντικειμενικότητας.
- Να προβληματιστούν για τις διαφορετικές οπτικές στην παρουσίαση του ίδιου θέματος αναλόγως με τις περιστάσεις (ταινία, κείμενο/ προφορική παράδοση).

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να αντικρούσουν με επιχειρήματα μια άποψη.
- Να ασκηθούν στη σύνταξη μιας επιστολής (ύφος, δομή, περιεχόμενο).
- Να ασκηθούν στη διαφοροποίηση του ύφους μιας επιστολής αναλόγως του επικοινωνιακού πλαισίου (αλλαγή πομπού).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να αποδελτιώνουν λέξεις/ φράσεις του κειμένου για τη δημιουργία νοητικού χάρτη.
- Να αναζητήσουν στο ηλεκτρονικό λεξικό και να κατανοήσουν τον ορισμό μιας έννοιας.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να χρησιμοποιήσουν υλικό από ψηφιακές πηγές για να παραγάγουν το δικό τους υλικό.
- Να ασκηθούν σε δεξιότητες σύγκρισης διαφορετικών κειμένων μεταξύ τους ,αλλά και στη σύγκριση κειμένου - ταινίας.
- Να ασκηθούν στην ανασκευή μιας άποψης.
- Να χρησιμοποιούν νέα ψηφιακά περιβάλλοντα συγγραφής, όπως τα ιστολόγιο, για ασύγχρονη συζήτηση πάνω στα συμπεράσματά τους.
- Να ασκηθούν στη δημιουργία και επεξεργασία ψηφιακών νοητικών χαρτών.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να συνεργάζονται στις ομάδες τους, αλλά και να συζητούν σε επίπεδο ολομέλειας.
- Να αυτενεργούν.
- Να ακούν και να σέβονται τη διαφορετική άποψη.
- Να διατυπώνουν, αλλά και να εμπλουτίζουν/ τροποποιούν τη δική τους άποψη, εφόσον χρειάζεται.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι σε ορισμένα ζητήματα δεν επιδιώκεται απαραίτητα η ταύτιση των απόψεων αλλά ο εποικοδομητικός διάλογος και ο προβληματισμός.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το ζήτημα της θεολογίας του ιλιαδικού έπους είναι ιδιαίτερα ευρύ. Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές να εστιάσουν την προσοχή τους σε ορισμένες πτυχές αυτού του ζητήματος. Πιο συγκεκριμένα, δίνεται έμφαση στις ανθρώπινες ιδιότητες των ομηρικών θεών, ενώ παράλληλα επικεντρώνεται στις σχέσεις θεών - ανθρώπων. Ιδιαίτερα τονίζεται η μητρική σχέση της Θέτιδας με το θνητό Αχιλλέα και η βαρύτητα που φαίνεται να έχει αυτή η σχέση για την ίδια, αφού θολώνει το αίσθημα του δικαίου και την αντικειμενικότητα της κρίσης της. Οι μαθητές συναισθάνονται, προβληματίζονται, κατανοούν, προβαίνουν σε συσχετισμούς και, εν τέλει, υποδύονται οι ίδιοι τη Θέτιδα, προσπαθώντας να διαχωρίσουν όμως τους δύο της ρόλους, αυτόν της μητέρας και αυτόν της θεάς. Ευκαταίο είναι οι μαθητές με την καθοδήγηση και του διδάσκοντος να συνειδητοποιήσουν τη δυσκολία στη διάκριση των ρόλων αλλά και την αναγκαιότητα της ύπαρξης ανθρώπινων χαρακτηριστικών, για την περιγραφή και την κατανόηση του θείου.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η ραψωδία [Α, στίχ. 350-431^α](#), της «Ιλιάδας» του Ομήρου αποτελεί μέρος της διδακτέας ύλης σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών ([ΔΕΠΠΣ - ΑΠΣ](#)). Στους στόχους της ενότητας μάλιστα, όπως διατυπώνονται στο [Βιβλίου του Εκπαιδευτικού](#) (σ.51), αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι στο συγκεκριμένο απόσπασμα οι μαθητές επιδιώκεται να εμβαθύνουν στο θέμα της θεολογίας του έπους (ανθρωπομορφισμός, σχέσεις μεταξύ θεών, [...] σχέσεις θεών και ανθρώπων - προσευχή).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές να γίνουν παραγωγοί της γνώσης και όχι παθητικοί δέκτες της. Οι ΤΠΕ, και συγκεκριμένα η πλοήγηση σε ψηφιακές πηγές, η χρήση ιστολογίου, η δημιουργία ψηφιακών νοητικών χαρτών, η χρήση λογισμικών επεξεργασίας κειμένου και παρουσίασης, αποτελούν το βασικό εργαλείο που βοηθά

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

τον καθηγητή να είναι συντονιστής και συνεργάτης και τον μαθητή να ανακαλύπτει την πληροφορία και να μαθαίνει πώς να μαθαίνει. Δημιουργώντας το δικό τους υλικό και αναλαμβάνοντας την ευθύνη να το παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους, εξασκούνται σε τρόπους αποτελεσματικότερης επικοινωνίας της πληροφορίας ή της άποψης με χρήση των ΤΠΕ.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Ομηρικά έπη: «Ιλιάδα», Β΄ Γυμνασίου:

[Α 350-431α: Η συνάντηση Αχιλλέα - Θέτιδας](#)

[Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#)

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

[Απόσπασμα](#) διάρκειας 2.04΄ από την ταινία “Troy”. 2004. Σκηνοθεσία Wolfgang Petersen.[πηγή: YouTube]

Ιστοσελίδες

Βικιπαίδεια [Ελεύθερη Διαδικτυακή Εγκυκλοπαίδεια]

[Ο μύθος της Νεφέλης 1](#) (Κένταυρος)

[Ο μύθος της Νεφέλης 2](#) (Φρίξος και Έλλη)

[Η ιστορία του Ισαάκ](#) [πηγή: «Ορθόδοξοι Ορίζοντες»: Ιστοχώρος του Γ. Σιμάκου - Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]

[Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)

[Text2MindMap](#) [Λογισμικό εννοιολογικού χάρτη]

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Εισαγωγική δραστηριότητα (2 διδακτικές ώρες)

Το σενάριο εφαρμόστηκε σε ένα τμήμα εικοσιέξι μαθητών που δεν είχε σχετική προγενέστερη εμπειρία. Χρειάστηκε, λοιπόν, να αφιερώσω χρόνο (2+ διδακτικές ώρες) τόσο για την οργάνωση των ομάδων και τον καθορισμό της συνεργατικής διαδικασίας, όσο και για τη μύηση των μαθητών στη χρήση των ψηφιακών μέσων στο μάθημα της «Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας». Προέκρινα να χρησιμοποιηθεί στην εφαρμογή το περιβάλλον του GoogleDrive, αντί για το ιστολόγιο, γιατί επιτρέπει συνεργατική εξ αποστάσεως δράση των μαθητών σε περίπτωση που θελήσουν να επεξεργαστούν περαιτέρω τις εργασίες τους.

Ειδικότερα, οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις ανομοιογενείς ομάδες, και ως πρώτο καθήκον τους είχαν να ονοματοδοτήσουν την ομάδα τους και να δημιουργήσουν τον ομαδικό τους λογαριασμό Gmail, τον οποίο μου κοινοποίησαν με ηλεκτρονικό μήνυμα στον προσωπικό μου λογαριασμό. Στο μεταξύ είχα δημιουργήσει στο GoogleDrive του λογαριασμού μου ειδικό φάκελο με το όνομα του σεναρίου «Θέτιδα μια μητέρα θεά» πρόσβαση στον οποίο έδωσα σε όλες τις ομάδες (μέσω του *Share*). Έδειξα στους μαθητές τη διαδικασία πρόσβασης στο διαμοιρασμένο φάκελο από το δικό τους Drive (μέσω του *Shared with me*) και, κατόπιν, τις δυνατότητες που δίνει το συνεργατικό περιβάλλον του Drive για ανάρτηση και διαμοιρασμό κειμένων, εικόνων, βίντεο κλπ. Σε επόμενο στάδιο, δημιούργησα ένα έγγραφο Google και κάλεσα τις ομάδες να το συνεχίσουν, ώστε να συνειδητοποιήσουν τις δυνατότητες εξ αποστάσεως συνεργασίας των μελών μιας ομάδας με ασύγχρονη επεξεργασία του ίδιου εγγράφου κλπ. Έτσι απέκτησαν μια πρώτη εμπειρία ομαδικής δουλειάς. Οι μαθητές μου τα αντιμετώπισαν όλα αυτά με ανάμεικτα συναισθήματα έκπληξης, περιέργειας και δυσπιστίας.

Μια ακόμη διδακτική ώρα αφιέρωσα για να παρουσιάσω στους μαθητές τη λειτουργία του λογισμικού [Text2MindMap](#), γιατί στο Φύλλο Εργασίας της Α΄ Φάσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

προβλέπεται η χρησιμοποίησή του για τη δημιουργία ηλεκτρονικού νοητικού χάρτη. Οι μαθητές εντυπωσιάστηκαν και δημιουργήθηκε ένα θετικό κλίμα για την εφαρμογή του σεναρίου.

Πριν από την εφαρμογή διαβάστηκε το απόσπασμα του ιλιαδικού έπους και εξομαλύνθηκε γλωσσικά. Ακολούθησε σύντομη προφορική επεξεργασία και ορισμένες ερωτήσεις κατανόησης, όπως «Ποιος μιλάει; Σε ποιον απευθύνεται; Ποιο είναι το περιεχόμενο των λόγων του; Τι ζητά; Τι προτείνει;» κ.ά., ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν την πλοκή του επεισοδίου. Στο μεταξύ είχαν αναρτηθεί στο φάκελο του σεναρίου στο GoogleDrive τα Φύλλα Εργασίας των τριών φάσεων.

Α΄ Φάση

3 διδακτικές ώρες.

Η εφαρμογή έγινε στην αίθουσα διδασκαλίας και οι μαθητές δούλεψαν με δύο φορητούς υπολογιστές του σχολείου και δύο δικούς τους.

Οι μαθητές χωρισμένοι στις τέσσερις ομάδες τους αναζήτησαν στον φάκελο του σεναρίου στο GoogleDrive το [Φύλλο Εργασίας για την Α΄ Φάση](#). Στον ίδιο φάκελο του GoogleDrive ζητήθηκε να αναρτούν κάθε φορά τη δουλειά τους οι ομάδες με το όνομά τους.

Ειδικότερα, κλήθηκαν να δημιουργήσουν έναν ψηφιακό νοητικό χάρτη με τη βοήθεια του λογισμικού [Text2MindMap](#), με δύο άξονες, έναν με λέξεις/φράσεις που καταδεικνύουν τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά της Θέτιδας και έναν άλλο με τις αντίστοιχες λέξεις/φράσεις για τις θεϊκές ιδιότητές της. Για να τους διευκολύνω και να αποφύγω «ατυχήματα», λόγω της απειρίας τους στη χρήση του λογισμικού του νοητικού χάρτη, διαφοροποίησα λίγο το Φύλλο Εργασίας και τους ζήτησα πρώτα να αποδελτιώσουν σε πίνακα τις αντίστοιχες λέξεις/φράσεις και κατόπιν να επιχειρήσουν τη δημιουργία του νοητικού χάρτη. Η παρέμβαση υπήρξε σωτήρια, γιατί μόνο μία ομάδα αποθήκευσε σωστά τον νοητικό χάρτη που κατασκεύασε· οι υπόλοιπες θεώρησαν πως θα τον «βρουν» αποθηκευμένο στον υπολογιστή τον οποίο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

χρησιμοποίησαν... Είχαν λοιπόν τη δυνατότητα να τον ξαναδημιουργήσουν με βάση τους πίνακες που είχαν στο μεταξύ καταρτίσει. Ολοκληρώνοντας τους νοητικούς τους χάρτες κλήθηκαν να απαντήσουν στο ερώτημα «Ποια ιδιότητα φαίνεται να υπερισχύει;» τεκμηριώνοντας την άποψή τους. Στη συνέχεια, αφού αναζήτησαν στο διαδίκτυο τον όρο «θεϊκός ανθρωπομορφισμός», έγραψαν μια παράγραφο *αντικρούοντας* την άποψη ότι «η εμφάνιση της Θέτιδας στην Α 350-431^α δεν αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα θεϊκού ανθρωπομορφισμού».

Τόσο το έγγραφο με τους πίνακες και την παράγραφο όσο και τους νοητικούς χάρτες αποθήκευσαν οι ομάδες στο φάκελο του σεναρίου στο GoogleDrive.

Στο τέλος της Α' φάσης, οι ομάδες παρουσίασαν τους νοητικούς χάρτες και τις παραγράφους τους και ακολούθησε συζήτηση στην ολομέλεια με αφορμή το ερώτημα «Ποια ιδιότητα της Θέτιδας φαίνεται να υπερισχύει;». Παράλληλα, συνέκριναν μεταξύ τους τα διάφορα παραδείγματα ανθρωπομορφισμού που αναφέρθηκαν.

Η αξιολόγηση στην Α' Φάση εστιάστηκε στην πληρότητα των νοητικών χαρτών και στην τεκμηρίωση των πορισμάτων της κάθε ομάδας. Στην αξιολόγηση συμπεριλήφθηκε και η παράγραφος στην οποία οι μαθητές αντικρούουν τη δοθείσα άποψη και η οποία αξιολογήθηκε σύμφωνα με τα κριτήρια παραγωγής λόγου, αλλά και σύμφωνα με την πειστικότητα των επιχειρημάτων τους.

Β' και Γ' Φάση

2 διδακτικές ώρες.

Η δεύτερη φάση συρρικνώθηκε για λόγους χρονικού περιορισμού και από το [αντίστοιχο Φύλλο Εργασίας](#) χρησιμοποιήθηκε επιλεκτικά μόνο μία δραστηριότητα, η σύγκριση της παρουσίας της Θέτιδας στο έπος και σε ένα απόσπασμα της συνάντησης Αχιλλέα - Θέτιδας, όπως παρουσιάστηκε στην ταινία [«Τροία»](#) του Petersen (2004). Η προβολή του συγκεκριμένου βίντεο στον βιντεοπροβολέα της τάξης χρησιμοποιήθηκε ως αφορμή της Γ' φάσης. Στους μαθητές τέθηκε το

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ερώτημα «Ποιες διαφορές εντοπίζετε στην κινηματογραφική απόδοση του ομηρικού κειμένου, όσον αφορά την παρουσία της Θέτιδας; Πώς τις εξηγείτε;». Για να απαντήσουν οι μαθητές ξαναδιάβασαν το ομηρικό κείμενο και επισήμαναν το ήθος του Αχιλλέα, τη μητρική και τη θεϊκή διάσταση της Θέτιδας. Ακολούθησε σύντομος προφορικός σχολιασμός στην ολομέλεια του τμήματος.

Κατόπιν, οι μαθητές αναζήτησαν το [Φύλλο Εργασίας της Γ΄ Φάσης](#) και συνέταξαν οι ίδιοι, με βάση τον λόγο του Αχιλλέα προς τη Θέτιδα, δύο επιστολές - απάντηση σε αυτόν. Στην πρώτη επιστολή έπρεπε να προσπαθήσουν να απευθυνθούν σε αυτόν όπως θα άρμοζε να απαντήσει μια θεά στην ικεσία ενός θνητού. Ενώ στη δεύτερη όπως θα άρμοζε να απαντήσει μια θνητή μητέρα στα παρακάλια του παιδιού της. Οι μαθητές δούλεψαν στις αρχικές τους ομάδες, αλλά κάποιοι από αυτούς αποσπάστηκαν με δική τους πρωτοβουλία και ως 5^η Ομάδα συνέταξαν χειρόγραφα τις δύο επιστολές και κατόπιν στο σπίτι τους ανέλαβαν να τις πληκτρολογήσουν και να τις αναρτήσουν στο φάκελο της εφαρμογής στο GoogleDrive. Στον ίδιο φάκελο ανάρτησαν και οι υπόλοιπες ομάδες τις επιστολές τους.

Σε επόμενη διδακτική ώρα παρουσιάστηκαν οι εργασίες των ομάδων και έγινε συζήτηση, με αφορμή το ερώτημα «Πώς κρίνετε εν τέλει τη στάση της Θέτιδας;», για τους κοινούς τόπους και τις διαφορές στα ζητήματα που άπτονται της σχέσης γονιού/παιδιού, της δικαιοσύνης και της αντικειμενικότητας, του σωστού και του λάθους, του καλού και του κακού. Ευρύτερα αναπτύχθηκε ο προβληματισμός τους σχετικά με το αν η Θέτιδα όφειλε να αποτρέψει το γιο της από την εκδικητική του μανία, αφού ως θεά ήξερε πως αυτή η ροή των πραγμάτων τον φέρνει πιο κοντά στο θάνατο, όπως ακριβώς απαιτούν από τους γονείς τους να τους αποτρέπουν από ολέθριες επιλογές. Ανάμεσα στις άλλες εκφράστηκε και η άποψη πως η Θέτιδα όφειλε να επισημάνει στον Αχιλλέα πως αυτό που ζητά από το Δία συνιστά «προδοσία». Η τελική πάντως αποτίμηση ήταν πως κάνει το αυτονόητο για μια μάνα, να βοηθήσει το παιδί της.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η αξιολόγηση της συγκεκριμένης φάσης εστίασε αφενός στις επιστολές που έγραψαν οι μαθητές αλλά και στη συμμετοχή τους στο νήμα της συζήτησης με αφορμή τον χαρακτηρισμό της Θέτιδας.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας Α΄ Φάσης (3 διδακτικές ώρες)

1. Να φτιάξετε έναν ψηφιακό νοητικό χάρτη (προτεινόμενο λογισμικό [Text2MindMap](#)), συγκεντρώνοντας πρώτα τα ανθρώπινα στοιχεία της Θέτιδας και τις θεϊκές ιδιότητές της σε δύο σχετικούς πίνακες. Ποια ιδιότητα υπερिशύει κατά τη γνώμη σας;

Να αποθηκεύσετε το υλικό σας στο φάκελο «Θέτιδα, μια μητέρα θεά» στο GoogleDrive του μαθήματος με το όνομα της ομάδας σας, για να το παρουσιάσετε και να το συζητήσετε κατόπιν με τους συμμαθητές σας.

2. Στη συνέχεια, αφού θυμηθείτε τι σημαίνει «θεϊκός ανθρωπομορφισμός» με τη βοήθεια του [Λεξικού της κοινής νεοελληνικής](#) της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, προσπαθήστε σε μία παράγραφο να αντικρούσετε την άποψη ότι «η εμφάνιση της Θέτιδας στην Α 350-431 δεν αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα θεϊκού ανθρωπομορφισμού».

Μπορείτε να θυμηθείτε άλλα παραδείγματα ανθρωπομορφισμού από τα ομηρικά έπη;

3. Να αναρτήσετε της απάντησή σας στο φάκελο «Θέτιδα, μια μητέρα θεά» στο GoogleDrive του μαθήματος με το όνομα της ομάδας σας.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας Β΄ Φάσης (2 διδακτικές ώρες)

Από το συγκεκριμένο Φύλλο Εργασίας χρησιμοποιήθηκε μόνο η 3^η δραστηριότητα στην παρούσα εφαρμογή.

1. Στη λογοτεχνία και στη μυθολογία εμφανίζονται πολλά παραδείγματα γονέων, θεών ή θνητών, που μεροληπτούν για χάρη του παιδιού τους. Να συγκρίνετε την περίπτωση της Θέτιδας με αυτή της **Νεφέλης** απέναντι στους γιους της τους **Κενταύρους** και απέναντι στα παιδιά της **Φρίξο και Έλλη**..
2. Τι διαφορετικό παρατηρείτε να συμβαίνει στο παράδειγμα της **Θυσίας του Ισαάκ**;
3. Παρακολουθείστε το απόσπασμα της συνάντησης Αχιλλέα-Θέτιδας, όπως παρουσιάστηκε στην ταινία **«Τροία»** του Petersen (2004).

Ποιες διαφορές εντοπίζετε στην κινηματογραφική απόδοση του ομηρικού κειμένου, όσον αφορά την παρουσία της Θέτιδας; Πώς τις εξηγείτε;

Να φτιάξετε μία παρουσίαση με τα συμπεράσματά σας για να μοιραστείτε με τους συμμαθητές σας τις απόψεις σας.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας Γ΄ Φάσης (2 διδακτικές ώρες)

1. Αφού ξαναδιαβάσετε τον λόγο του Αχιλλέα προς τη μητέρα του, τη Θέτιδα, προσπαθήστε να συντάξετε δύο επιστολές/ απαντήσεις προς αυτόν. Στην πρώτη να απευθυνθείτε σε αυτόν όπως θα άρμοζε να απαντήσει μια θεά και στη δεύτερη όπως θα άρμοζε μία θνητή μητέρα.

Τι διαφορές παρατηρείτε στο λόγο σας και πώς τις εξηγείτε;

Να αναρτήσετε τις επιστολές σας στο φάκελο «Θέτιδα, μια μητέρα θεά» στο GoogleDrive του μαθήματος με το όνομα της ομάδας σας.

2. Να απαντήσετε επίσης στο ερώτημα: «Πώς κρίνετε εν τέλει τη στάση της Θέτιδας;»

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το θέμα το οποίο πραγματεύεται το παρόν σενάριο είναι ιδιαίτερα ευρύ. Ως εκ τούτου μπορεί ο διδάσκων, ανάλογα με τη δυναμική της τάξης του και το προσωπικό του ενδιαφέρον, να δώσει προεκτάσεις είτε στο θέμα της μητρότητας, είτε στο θέμα της δικαιοσύνης και της αντικειμενικότητας. Επιπρόσθετα, μπορούν οι μαθητές να ασχοληθούν περαιτέρω με θέματα που αφορούν τη θεολογία των ομηρικών επών και να ερευνήσουν την κοινωνία των θεών, τον τρόπο που αυτοί εμφανίζονται στους ανθρώπους, τις σχέσεις που δημιουργούν μαζί τους, τον τρόπο παρέμβασής τους στα ανθρώπινα κ.λπ. Μπορούν να ερευνήσουν αντίστοιχα μοτίβα που εμφανίζονται διαχρονικά στην ιστορία, τη μυθολογία αλλά και τις θρησκείες ανά τον κόσμο. Μια άλλη ιδέα θα ήταν να διανθίσουν το υλικό τους με πίνακες, αγάλματα και άλλα αντικείμενα τέχνης που θα αναπαριστούν θεούς ή να κάνουν επιτόπιες έρευνες σε ναούς, αρχαίους και νεότερους. Τα πορίσματα τέτοιων ερευνών θα μπορούσαν να παρουσιαστούν σε μια εκδήλωση του σχολείου ή στους διαδρόμους. Ένα ακόμη θέμα που παρουσιάζει ενδιαφέρον είναι η αναζήτηση άλλων παραδειγμάτων που φωτίζουν διαφορετικές πλευρές της σχέσης μητέρας - παιδιού, π.χ. η Καλλιπάτειρα, η Ρέα, η θεά Δήμητρα αλλά και η περίπτωση της Μήδειας. Τέλος, οι μαθητές θα μπορούσαν να διασκευάσουν το ομηρικό κείμενο και να φτιάξουν δύο εκδοχές «Θέτιδας», ως θνητής μητέρας και ως θεάς, και να δραματοποιήσουν τα δικά τους κείμενα, δίνοντας και την αναπόφευκτα διαφορετική εξέλιξη πλοκής σε κάθε περίπτωση.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Για την Α΄ Φάση: Οι μαθητές ενθουσιάστηκαν με τις δυνατότητες του ηλεκτρονικού νοητικού χάρτη, άργησαν να συνειδητοποιήσουν πως λογισμικά ελεύθερα στο διαδίκτυο προσφέρουν δυνατότητες αποθήκευσης των εργασιών τους σε δικτυακό χώρο και πως για να γίνει αυτό είναι απαραίτητο να τηρηθεί συγκεκριμένη διαδικασία πρωτόκολλο. Επειδή αυτή η πιθανότητα είχε προβλεφθεί, λειτούργησε σωτήρια τόσο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

η αποδελτίωση των ιδιοτήτων της Θέτιδας σε πίνακα, όσο και το περιβάλλον εργασίας (φάκελος στο GoogleDrive) που επέτρεψε στους μαθητές να επαναλάβουν την κατασκευή των «χαμένων» χαρτών από το σπίτι τους. Σε σχέση με την παράγραφο στην οποία κλήθηκαν «να αντικρούσουν την άποψη ότι η εμφάνιση της Θέτιδας στην Α 350-431 δεν αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα θεϊκού ανθρωπομορφισμού», όλες οι ομάδες αισθάνθηκαν την ανάγκη να ζητήσουν προφορικές επεξηγήσεις για το τι τελικά θα υποστηρίξουν.

Για τη Γ΄ Φάση: Οι μαθητές με μεγάλη προθυμία ανέλαβαν τον ρόλο της Θέτιδας, αν και τους ξένισε η προοπτική να γράψουν προσωπική επιστολή, καθώς το κειμενικό αυτό είδος δεν αποτελεί στοιχείο της καθημερινότητάς τους. «Να γράψουμε email, κυρία;» ήταν η αντιπρότασή τους. Η διαφοροποίηση στο ύφος των επιστολών επιτεύχθηκε σε ικανοποιητικό βαθμό και αιτιολογήθηκε επαρκώς. Η ανοιχτή συζήτηση σε επίπεδο ολομέλειας τάξης τους άρεσε ιδιαίτερα, αν και επικράτησε κάποια αναρχία στην έκφραση των απόψεών τους και χρειάστηκαν αρκετές παρεμβάσεις της διδάσκουσας.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bernstein, B. 1996. *Pedagogy, symbolic control and identity. Theory, research, critique*. London: Taylor and Francis.

Bruner, J. 1977. *The process of Education*. USA: Harvard University press

Cope, B. & M. Kalantzis (eds) (2000). *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Futures*. London: Routledge

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Vygotsky, L. S. 1978. *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Wace, A. & Fr.Stubbings(eds). 1984. *Όμηρος: A Companion to Homer [I]*, (επιμ. Γ. Γιατρομανωλάκης). Αθήνα: εκδ. Καρδαμίτσα.